

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 77446-12-20 מדינת ישראל נ' עאסי

לפני כבוד השופט מוחמד חאג' יחיא

בעניין: מדינת ישראל

ע"י ב"כ מפרקליטות מחוז י-ם (פלילי)

המאשימה

נגד

נסראללה עאסי

ע"י ב"כ עו"ד ספא נעאמנה

מהסניגוריה הציבורית – מחוז י-ם

הנאשם

הכרעת דין

(1) הנאשם הועמד לדין בגין ביצוע תקיפה סתם ממניע גזעני, עבירה לפי סעיף 378 בצירוף סעיף 144(א) בחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

(2) לפי האישום, ביום 2.9.2019 סמוך לשעה 08:00, הלך המתלונן עם חברו ברחוב שדרות ירושלים. המתלונן וחברו הם בעלי חזות חרדית. הנאשם הלך מטרים ספורים מאחוריהם, כשבין השלושה לא הייתה כל אינטראקציה. לפתע, מתוך איבה ועוינות כלפי המתלונן וחברו בשל היותם יהודים, יידה הנאשם בידו לעבר המתלונן שלוש פעמים חפץ קטן בגודל גולה. החפץ פגע במתלונן באזור העורף והכתף וגרם לו כאבים. במעשיו אלה, תקף הנאשם את המתלונן ואת חברו מתוך מניע גזעני או עוין כלפי ציבור, מחמת דת, קבוצה דתית או מוצא עדתי.

(3) בדיון מיום 7.10.2021 הנאשם כפר כפירה כללית באישום. בהמשך, בדיון מיום 31.1.2022 הוא מסר תשובה מפורטת יותר לפיה הוא מודה כי ביום האירוע זרק חפץ כלשהו באוויר בגודל של גולה אך מכחיש כי פעל ממניע גזעני או עוין או שמא הייתה לו כוונה לפגוע במתלונן או בחברו. לאחר שהתקיים דיון ההוכחות הראשון ביום 15.6.2022, וכן לאחר שכבר נשמעה עדות המתלונן ובטרם נשמעה עדות הנאשם, התנהל שיח לא-פורמאלי בהסכמת הצדדים. בעקבותיו, הוגשה הודעה מוסכמת ובה בין היתר נרשם:

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 77446-12-20 מדינת ישראל נ' עאסי

"הנאשם מודה כי יידה 3 חפצים בגודל של גולה לעבר המתלונן, כמתואר בכתב האישום, אך חולק על טענת התביעה כי עשה זאת מתוך "מניע גזעני"

ראיות הצדדים ועיקרי העדויות

(4) מטעם המאשימה העיד המתלונן. עוד הוגש תיק מוצגים מוסכם שכולל בין היתר את הפריטים הבאים: סרטון שמתעד את האירוע (ת/1) (להלן: "הסרטון") ודו"ח צפייה מיום 20.11.2019 (ת/2); שלושה מזכרים לעניין ניסיונות המשטרה להשיג את הנאשם (ת/3). בדיון מיום 15.6.2022 הוגשה הודעת הנאשם במשטרה מיום 27.9.2019 (ת/5) (להלן: "ההודעה במשטרה").

(5) מטעם ההגנה העיד הנאשם.

(6) המתלונן: הוא העיד כי ביום האירוע הלך עם חברו בטיילת לכיוון הרובע היהודי. מאחוריהם הלכו שני בחורים ערבים. לפתע הרגיש כי נזרקה לעברו אבן בכתפיים ולאחר מכן הרגיש עוד זריקות אבנים "ארבע חמש" בגב כאשר אחת מהן הכאיבה מאחר ו"פוצצה" פצע בגרות בגב. המתלונן בתגובה האין את ההליכה כדי "לצאת מהמצב". עוד לדבריו, באותן הנסיבות, חבש הנאשם כובע על ראשו וחולצת "טריקו". המתלונן זיהה אותו. המתלונן עצמו לבש "כובע וסט חליפה מכנסיים ציצית בחוק".

(7) הנאשם: הוא העיד כי אותו יום עת עשה את דרכו לביתו מהעבודה, פגש את המתלונן וחברו "שלא היו דומים לנו"-כלשונו. הוא זרק לעברם גולים על מנת ששימו לב אליו, כאשר לא הייתה לו כל כוונה להזיק להם ולבטח לא להגיע למשטרה או למשפט. הנאשם העיד כי אז הוא היה צעיר בגילו ועשה שטות שמתחרט עליה היום. לא היה לו כל מניע גזעני. לא רק שיש לו חברים יהודים שמתארחים אצלו בבית, הוא תמיד מתרחק ממוקדי אירועים אלימים שמתרחשים בשכונתו במיוחד מול כוחות הביטחון. הנאשם תיאר כי לא סיפר את גרסתו במשטרה מאחר והוא פחד.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 77446-12-20 מדינת ישראל נ' עאסי

תמצית סיכומי הצדדים

(8) המאשימה טוענת בין השאר ובעיקר, כי על-יסוד עדות המתלונן והסרטון ניתן להיווכח מעל לכל ספק סביר כי הנאשם תקף את המתלונן מתוך מניע גזעני בשל היותו יהודי ובעל חזות חרדית. לעומת עדותו הסדורה והקוהרנטית של המתלונן, הנאשם שינה גרסאות לפי מצבו המשפטי ולכן אין לייחס אמינות כלשהי לגרסתו.

(9) ההגנה טוענת מנגד, בין השאר ובעיקר, כי המדינה לא הוכיחה מעל לכל ספק סביר שהנאשם פעל ממניע גזעני. לפי הפסיקה, על המאשימה מוטל הנטל להוכיח באופן פוזיטיבי כי זה היה המניע היחיד או הדומיננטי והיא לא עשתה כן. הנאשם פעל כפי שפעל באופן שטותי ולא ניתן לשלול את האפשרות שזה מעשה קונדס בלבד, זאת גם בשים לב לגילו הצעיר אז. בכל אופן, אל לנו לתייג את המעשה כגזעני אך ובלבד בשל זהות הצדדים. הנאשם לא שינה גרסאות במשפט. הוא הסביר כי במשטרה פחד ממעמד החקירה. במשפט הוא כפר כפירה כללית ובהמשך הוא פירט את גרסתו לפי הזכות שניתנה לו. אמנם הנאשם גדל בעיר ירושלים, אך בשכונתו הוא חי במעין בועה, כך שלא מן הנמנע שהמפגש בינו לבין המתלונן וחברו הוא ראה בהם אנשים שונים מאוד ממה שהוא רגיל לראות. הנאשם עותר לזיכוי מהמניע הגזעני.

דיון והכרעה

(10) לאחר שעיינתי במכלול החומר הראייתי שהונח לפניי ומהתרשמותי מעדויות העדים, הגעתי לכלל דעה כי המאשימה הוכיחה מעל לכל ספק סביר כי הנאשם ביצע את העבירה המיוחסת לו, תקיפה סתם ממניע גזעני.

(11) למעשה, אין מחלוקת כי ביום האירוע הנאשם תקף את המתלונן באופן שיידה לעברו שלוש גולות. לפי הסרטון, המתלונן נפגע לא פעם מזריקות אלו. השאלה כאמור, האם הנאשם עשה כן ממניע גזעני. מהתרשמותי מחומר הראיות והעדויות, יש להשיב בחיוב על שאלה זו.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 77446-12-20 מדינת ישראל נ' עאסי

(12) לפי סעיף 144(א) בחוק העונשין:

"העובר עבירה מתוך מניע של גזענות כהגדרתה בסימן א'1 או של עוינות כלפי ציבור מחמת דת, קבוצה דתית, מוצא עדתי, נטיה מינית או היותם עובדים זרים, דינו – כפל העונש הקבוע לאותה עבירה או מאסר עשר שנים, הכל לפי העונש הקל יותר"

(13) "גזענות" הוגדרה בסעיף 144א בחוק המוזכר, כלהלן:

"גזענות" - רדיפה, השפלה, ביזוי, גילוי איבה, עוינות או אלימות, או גרימת מדנים כלפי ציבור או חלקים של האוכלוסיה, והכל בשל צבע או השתייכות לגזע או למוצא לאומי-אתני;

(14) אשר להוכחת קיומו של המניע הגזעני, בת"פ (מחוזי י-ם) 44379-05-13 מדינת ישראל נ' אבו אלחלאווה, פסקה 41 (29.3.2015) (להלן: "עניין אלחלאווה") וכך גם בפסיקה קודמת (ב"ש (מחוזי י-ם) 4509-03 מדינת ישראל נ' לבני, פסקה 6 (15.6.2003)¹), נקבע כי אין די בהשערות או בהנחות של המאשימה, אלא עליה להוכיח זאת פוזיטיבית.

(15) לצד זאת, כפי שנקבע בעניין אבו אלחלאווה לעיל (פסקה 31), אותו מקרה שבו הותקפו צעירים חרדים במהלך ציון יום "הנפפה" במזרח העיר ירושלים:

"כאשר תקיפה מופנית באופן מובהק, ללא התגרות, כלפי קבוצת אנשים שחזותה מלמדת על השתייכותה הלאומי הדתית או האתנית ורק כלפיה, ולא עולה מהנסיבות או מראיות נוספות כל מניע אחר, די בכך כדי להוכיח קיומו של מניע גזעני. זאת, גם אם מדובר בתקיפה ספונטנית ולא מתוכננת מראש"

ראו גם: ת"פ (מחוזי י-ם) 24187-06-21 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 51 (6.2.2022); ע"פ (מחוזי מרכז) 13198-03-18 אלברט נ' מדינת ישראל, פסקאות 62-64 (16.12.2018); ת"פ (מחוזי י-ם) 18158-01-14 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקאות 181-183 (25.5.2016).

¹ על החלטה זו הוגש ערעור לבית המשפט העליון אך לא נדרשה ערכאת הערעור לשאלת המניע הגזעני (בש"פ 5376/03 לבני נ' מדינת ישראל (17.6.2003)).

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 77446-12-20 מדינת ישראל נ' עאסי

(16) יוצא אם כן, כי מניע גזעני או עוינות בכגון-דא, מוכחים כאשר מדובר בתקיפה המופנית באופן מובהק וללא התגרות כלפי הקורבן שחזותו מלמדת על השתייכות לאומית, דתית, אתנית, "ורק כלפיה" ושעה שלא עולה מחומר הראיות כל מניע אפשרי אחר.

(17) להשוואה מן העבר האחר, ראו מקרים שבהן נקבע כי מאחר והמניע הגזעני לא היה המניע הדומיננטי, הרי לא הורשעו הנאשמים באותם מקרים בביצוע מעשיהם ממניע כזה (תפ"ח (מחוזי י-ם) 58199-03-14 מדינת ישראל נ' וינברגר (19.7.2017); ת"פ (מחוזי י-ם) 42769-06-16 מדינת ישראל נ' ארוש (9.4.2017)).

(18) בת"פ (מחוזי י-ם) 21367-08-18 מדינת ישראל נ' פ' (קטין), פסקה 40 (11.3.2020), סיכמה כבוד השופטת ת' בר-אשר את השאלה המשפטית בדבר הוכחת "כוונה מיוחדת" או "מניע" במילותיה המחכימות הבאות:

"דרך כלל, הוכחת כוונה מיוחדת או מניע, הם יסודות קשים להוכחה בשל הקושי להתחקות אחר צפונות לבו של אדם לשם קביעת תחושותיו או מניעיו לגבי העבירה שעבר. מטעם זה נקבע לא אחת, כי הכוונה המיוחדת או המניע נלמדים בדרך כלל מהמעשה עצמו, מכוח חזקת הכוונה, שלפיה בדרך כלל אדם מתכוון לתוצאות הטבעיות הנובעות ממעשיו. לנאשם עומדת האפשרות ליטול מהחזקה את עוקצה ולהפריכה, בין במתן הסבר סביר ומתקבל על הדעת למעשיו, אשר יהיה בכוחו לסתור את החזקה, ובין בהבאת ראיות לסתירת החזקה. אך אם לא עשה כן, נשארת בעינה המסקנה שעל-פיה התכוון למעשיו ולתוצאתם (...)"

משם לכאן

(19) במקרה לפנינו אין מחלוקת כי הנאשם בחר במתלונן דווקא מבין כל העוברים ושבים בדרך כדי לתקוף אותו בגולות; אין מחלוקת כי המתלונן וחברו לבשו אותה עת לבוש מסורתי-חרדי (כולל כובע, חליפה ומכנסיים שחורים וציציות); אין מחלוקת כי לא הייתה כל היכרות מוקדמת בין הנאשם לבין המתלונן, וחשוב מכך – לא הייתה כל אינטראקציה ביניהם עובר לתקיפה, ולבטח לא הייתה כל התגרות מצד המתלונן כלפי הנאשם.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 77446-12-20 מדינת ישראל נ' עאסי

(20) הנאשם טוען כי פעל כפי שפעל כמעשה "שטויות" (ש' 19, ע' 40; ש' 21, ע' 41; ש' 4, ע' 44; ש' 10, ע' 47) או "קונדס" (כטענתו בסיכומיו), בהיותו אז "ילד קטן" (ש' 24, ע' 44; ש' 32, ע' 46), וכל זאת על מנת שהמתלונן וחברו שנראו לו "אנשים שונים, שלא דומים לנו" - כלשונו (ש' 28, ע' 40; ש' 16, ע' 40) "ישימו לב" אליו (ש' 17, ע' 40; ש' 28, ע' 40). הנאשם אישר כי המתלונן וחברו לבשו "שחור הכל, כובעים גדולים, והם היו לובשים משהו כמו מעיל שחור ולא היה מזג אוויר קר אז" - (ש' 13-14, ע' 42). כאמור, הנאשם מכחיש כי פעל ממניע גזעני כלשהו. הוא אף הוסיף כי לו היה פועל ממניע כזה, הוא היה עושה כן במקום לא מרושת במצלמות זאת לבל יתפס (ש' 19-20, ע' 41).

(21) גרסת הנאשם אינה אמינה בעיניי.

(22) צפיתי בסרטון. אמנם נצפים בו עוברים ושבים נוספים בשדרה, ביניהם יהודים (אנשים עם פיפה על הראש אך לא בלבוש מסורתי חרדי) אך רק המתלונן וחברו היו לבושים בלבוש מסורתי כאמור.

(23) הנאשם העיד בדיון לפניי שהם נראו לו "מוזרים" (ש' 1, ע' 44). לשאלתי האם זאת הייתה פעם ראשונה שבה הוא רואה בחורים חרדים בירושלים, הוא השיב: "כן, זאת הייתה פעם ראשונה" (ש' 15-16, ע' 42).

(24) גרסה זו של הנאשם אינה סבירה ולא הגיונית. הנאשם תושב העיר ירושלים. הוא היה בן כ-18.5 במועד ביצוע העבירה. מעדותו לפניי עלה כי אותה תקופה הוא אף עבד בתחנה המרכזית בירושלים (ש' 7-12, ע' 45). בנסיבות אלו, קשה להלום (בלשון המעטה) את הטענה לפיה לא ראה בחייו בחורים חרדים בין בירושלים-רבתי בין בעיר העתיקה. גרסתו במשפט (שמועלית לראשונה כפי שאתיחס לכך להלן) ולפיה הם נראו לו "מוזרים" (ש' 1, ע' 44) וכי "פעם ראשונה שראיתי כמוהם..." (ש' 16, ע' 45), כאמור, היא בלתי סבירה.

(25) הסברו של הנאשם שעמד מאחורי התנהגותו, הוא הציג לראשונה בחקירתו במשפט. הסבר זה לא הציג במשטרה וגם לא בתשובתו הראשונה לאישום, שם הוא בחר בכפירה כללית.

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 77446-12-20 מדינת ישראל נ' עאסי

בחקירתו במשטרה (5/ת) הוא הכחיש כלל כי נכח במקום. אף לאחר שהוטח לפניו הסרטון, הוא טען "זה לא אני" (ש' 73). מדובר אפוא בגרסה כבושה. הפעם הראשונה שבה הנאשם קשר את עצמו לאירוע היה בתשובתו מיום 31.1.2022. אך גם שם, הוא הכחיש כי פגע במתלונן למרות שחומר הראיות מוכיח ההיפך.

(26) מכל מקום, הנאשם הסביר כי לא סיפר במשטרה את אשר הוא העיד בבית המשפט זאת מתוך פחד ומאחר וזו הייתה פעם ראשונה שבה נחקר במשטרה (ש' 22, ע' 40; ש' 16, ע' 45). גם הסברו זה של הנאשם אינו סביר ולא משכנע בנסיבות העניין. שכן, במהלך חקירתו במשטרה הוטח לפניו כי חברו שהתהלך עמו ונצפה בסרטון כבר זיהה אותו. תגובת הנאשם הייתה כהאי לישנא: "מעולם לא ראיתי אותו ולא מכיר אותו. אני אזיין אותו בפניי שתביא אותו..." (ש' 92). בנוסף, במסגרת תיק המוצגים המוסכם הוגשו מזכרי המשטרה בדבר ניסיונותיה לזמן את הנאשם לחקירה. במזכר מיום 11.9.2019, שנרשם על-ידי השוטר חאלד הייב, ציין השוטר כי שוחח עם הנאשם והזמינו לתחנה אך האחרון מסר לו: "אם אתה צריך אותי אתה בוא קח אותי אני לא רוצה לבוא".

(27) לנוכח התנהלותו עת נקרא לחקירה ותגובתו הגסה – ואולי אף המאיימת – של הנאשם בחקירתו אל מול גובה ההודעה, לא נראה כי פחד אחז בלבו מלמסור עדות אמת אז. יותר מזה, גם אם נלך לשיטת הנאשם לפיה מעמד החקירה הבהיל אותו, זאת גם בשים לב לגילו, הרי מה מנע בעדו להציג את גרסתו המפורטת, ולו באופן תמציתי ביותר, בתשובה הראשונה לאישום חלף הכפירה הכללית. הודאת הנאשם בזריקת חפצים באה רק בחודש 01/2022 אך זאת תוך הכחשת הפגיעה. ההודאה המפורשת בידי לועבר המתלונן היתה רק לאחר שמיעת עדותו (של המתלונן).

(28) הסברו של הנאשם לפיו מעשהו נבע משטות או קונדס, אף הוא אינו סביר ולא משכנע כלל. שכן, לו אכן רצה כדבריו שהמתלונן וחברו ישימו לב אליו (ולא ברור לי בכלל מה היה הרציונל בכך), הרי היו דרכים אחרות שאינן אלימות ולא מעליבות או לועגות, כדי להסב את תשומת לבם אליו. יותר מזה, הנאשם זרק שלוש פעמים, כך שלא ברור כיצד צָכָר זה עולה בקנה אחד עם מעשה שטות שאמור להתאפיין במעשה חד-פעמי. ניתן לומר גם כי

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 77446-12-20 מדינת ישראל נ' עאסי

בחירתו של הנאשם בדרך האלימה דווקא, בנסיבות העניין, גם היא כשלעצמה מחזקת את קיומו של המניע הגזעני. אם לא די בכך, גם ניסיונו בעדותו לפני לגמד את מעשהו בכך שהוא זרק פעמיים (ש' 15-23, ע' 40) זאת לעומת הסרטון והודאתו (בהודעה מיום 22.6.2022) לפיה יידה שלושה חפצים בגודל של גולה, אף היא מפחיתה באופן משמעותי את מידת האמינות שיש לייחס לגרסתו במשפט.

(29) טענת הנאשם בעדותו לפני לפיה לו היה תוקף ממניע גזעני כפי שטוענת המאשימה, הוא היה עושה כן במקום שאינו מצולם לבל ייתפס (ש' 19-20, ע' 41), אף היא חסרת היגיון. שכן הרי כל עבירת תקיפה וללא קשר למניע שמאחוריה, היא בת-חקירה, גלומה בה מסוכנות ולעתים היא מצדיקה עיכוב ומעצר מאחורי סורג וברית. לפיכך, שעה שהתוקף האלים כבר מוכן לבצע את זממו לעיני המצלמות ולהסתכן בכך, הרי לא ניתן לגזור מכך הסדר שלילי של קיומו של מניע גזעני מעצם קיומן של המצלמות.

(30) על-יסוד התמונה הראייתית המצטיירת, משהוכח כי הנאשם תקף את המתלונן ללא התגררות מצדו (של המתלונן), זאת אך בשל זהותו הדתית הנלמדת מלבושו, ולא עולה מן הנסיבות כל מניע סביר או הגיוני אחר למעשה הנאשם, נקבע בזאת כי מתקיים מניע גזעני במעשהו.

(31) ללא ספק, לא כל ויכוח, קטטה או פגיעה שבה מעורבים אנשים בני דתות שונות או משויכים ללאומים שונים, יש בהם כדי להפוך את האירוע באופן אוטומטי לאירוע שמונע מגזענות או עוינות. אוסיף – אוי לנו אם נגיע למצב כזה. יפים כאן מילותיה של כבוד השופטת ד' ברק-ארז בע"פ 9026/11 שוחט נ' היועץ המשפטי לממשלה, פסקה 5 (6.12.2012), כלהלן:

"לשיטתי, יש קושי בהיסק של מניע גזעני רק מנסיבות חיצוניות שעניינן אווירה של חשדנות ומתח השוררת בין קהילות, לפי המתואר. מושכלת יסוד בסיסית בתחום המשפט הפלילי היא שאחריות פלילית נקבעת על-בסיס אינדיבידואלי. לא ניתן לייחס לאדם מניע גזעני, אך בשל השתייכותו לקבוצת אוכלוסייה מסוימת או בשל כך שהוא חי בסביבה אנושית וגיאוגרפית הרוויה בחשדנות בין-גזעית. התחושה הלא-נוחה שעולה מן הטענות שהוצגו בהליך ההסגרה היא שעמדת הרשויות נגועה במעין תיוג גזעי הפוך, היינו: לא ניתן להעלות על הדעת עבירה של יהודי חרדי כנגד שחור בשכונה אלא בפשע שנאה, בהעדר נסיבות מיוחדות אחרות"

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 77446-12-20 מדינת ישראל נ' עאסי

(32) החברה הישראלית עשירה בדתות, בתרבויות, בשפות ובעדות. גווני החברה מרהיבים. עושר זה אינו אמור להפוך לנו לרועץ.

(33) מעשה הנאשם כפי שהוכח במשפט, הוא בריוני, מכוער ודוחה. כל "אשמו" של המתלונן היותו בעל חזות חרדית ונראה כי זה לא בא "בטוב" בעיני הנאשם באותו מקום ובאותה נקודת זמן. דומה הדבר לכל פגיעה באדם אחר כאשר אין ולא הייתה כל אינטראקציה מקדימה בין התוקף למותקף, והפגיעה באה באופן מובהק על רקע סממן זהות דתית בלבד. דומה ליהודי שמותקף לאחר שזוהה עם הכיפה מעל ראשו, הציציות שמבצבצות מבגדיו, המוסלמית שמכסה את ראשה ולעתים אף את פניה, הגבר שלובש את גלביית התפילה, או הנזיר שעונד צלב על חזהו ועוד. למיותר לציין כי כל הדמויות הללו הן חלק מהנוף הירושלמי בכלל, והעיר העתיקה בפרט. טענת הזרות שבפי הנאשם, אינה הגיונית.

תוצאה

(34) לאור האמור, מרשיע בזאת את הנאשם בביצוע תקיפה ממניע גזעני, עבירה לפי סעיף 378 בצירוף סעיף 144(א) בחוק העונשין.

ניתנה היום, ה' ניסן תשפ"ג, 27 מרץ 2023, במעמד הצדדים

מוחמד חאגי יחיא, שופט